

ERDEI MAGYARÁG

Feladó szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ara 1 lej

V. évfolyam 88 sz.

1936 március 29.

Vasárnap

Anglia nem tudja tisztázni a helyzetet

Eden beszéde után még mindig teljes a zűrzavar

London március 27.

Eden lord, angol külügyminiszter tegnap este megtartotta beszédét az angol alsóházban. Eden kijelentette, hogy a vállalt kötelezettségeknek Anglia eleget fog tenni. Kijelentette még hogy abban az esetben, ha a francia határokat német támadás érte, akkor Anglia kiállása esedékessé válik.

A francia sajtó vegyes érzelmekkel fogadta Eden beszédét. A „Petit Parisien” megállapította, hogy Eden angol külügyminiszter beszéde nem volt olyan kategorikus, azonban többet nem is várhattak, mert a helyzet még nem alakult ki annyira, hogy végső fokon dönteni lehessen az angol álláspont felől. A Petit Journal szerint Eden lord kiterő választ adott és nagy általánosságban szögezte le az angol kötelezettséget.

A Journal már nem titkolja nagy csalódását, hogy Anglia még mindig habozik s nem ismeri el komoly értéknek a két vezérkar együttműködését.

Londonban nagy feltűnést keltett Hitler tegnap esti lipcei beszéde. Ugyanis Hitler tegnap este választ adott a nyugati hatalmak azon burkolt követelésének, hogy Németország tegyen bizonyosságot arról, hogy jóindulatú és a békét akarja. Hitler kijelentette, hogy amit a nyugati hatalmak követelnek az képtelenség. Még a jelképes biztosíték is bántó.

— Követelem — mondotta Hitler, hogy ne sértsenek meg 67 millió németet. Németországnak feltette már a kormány a kérdést és a német nép vasárnap fogja megadni a képtelenséget, amikor vissza fogja utasítani azokat a követeléseket, melyek épen olyan lehetetlenek, mint az egész locarnoi egyezmény volt.

Eden lord angol külügyminiszter tegnapi beszédével behatóan foglalkozik az angol és francia sajtó. A Times szerint a köz-

vélemény megnyugvással fogadta a beszédet, az ellenzéki Daily Herald pedig azt írja, hogy a Népszövetség hivatásos csalódása tölti el az a tény, hogy Eden magáévá tette Baldwin ama megállapítását, hogy Anglia határai a Rajnánál vannak.

A francia kormány félhivatalosa, a Petit Parisien, ismételtén leszögezi, hogy

Anglia nem tudja tisztázni a helyzetet. Az angol közvéleményt félrevezették és Eden beszéde után a zűrzavar még nagyobb, mint eddig volt. A lap megállapítja végül, hogy Olaszország a leghatározottabban állja locarnoi kötelezettségeit, de politikáját természetesen a megtorlások megszüntetésétől teszi függővé.

Csehszlovákia és Olaszország készülődései

Prága, március 27.

A cseh parlamentben tegnap benyújtották az államvédelmi törvényjavaslatot, amely öt részből és 200 szakaszból áll. A törvénytervezet jogalapot ad a kormánynak olyan intézkedésekre, amelyeket jónak lát az állam védelmének biztosítására úgy békében mint háborúban.

Külön cíikkel foglalkozik a határvédelemben lakó külföldiekkel, akiknek ingatlanuk csak a katonaság engedélyével lehet.

Róma, március 27.

Az olasz kamarában tegnap terjesztették be a hadügyi költségvetést, amely ijestően nagy. A költségvetési előadó kijelentette, hogy még ebben az évben minden

olasz gyalogezredet 150 géppuskával, mozsarakkal és ágyúkkal fogják felszerelni, a tüzérséget pedig a legnagyobb kaliberű és legmesszebbhordó ágyúkkal.

Az északi hadszíntérről érkezett jelentések szerint, hogyha az olasz műszaki csapatok befejezik az utépitéseket, az olasz hadsereg főhadiszállását Amba Alagiba teszik át. Az abesszin oldalról pedig az a hír érkezik, hogy a négus nagyobb csapat élére áll és saját maga fogja a hadseregét az olaszok ellen vezetni. Hogy hol van most az abesszin császári főhadiszállás, azt nem tudják mert a megújuló olasz repülőgépek elől minden nap váltóztatják a főhadiszállást.

Pótválasztás lesz Bihormegyében!

A szenátus elnöksége hivatalosan is megüresedettnek nyilvánította a Jean Mihail halálával megüresedett mandátumot

Bucuresti, március 27.

Az „Adeverul” tegnapi száma írja:

„A szenátus elnöksége hivatalosan is megüresedettnek nyilvánított egy mandátumot Bihormegyében. Az elhunyt nábob, J. Mihail utódját kell megválasztani. Tehát nemcsak Aradmegyében lesz pótválasztás, hanem Bihormegyében is, ahol 60.000 szavazó járul az urnák elé.”

A lap ezután arra hívja fel a kormány figyelmét, hogy a — mehedinti hunedoarai és suceavai példán okulva —

Arad és Bihor megyében egy napon legyen a választás,

rövid időben állapítsák meg annak terminusát ne engedjenek időt a terrorisztikus propagandának.

A komoly pártoknak úgy sincs szükségük a külön propagandára, mert állandó kontaktusban állanak a választótömegekkel.

Az „Adeverul” végül sürgeti, hogy a kormány maga is állítson jelöltet a pótválasztásokon.

Borzalmas repülő-katasztrófia Mexikóban

Mexiko, március 27.

A mexikói légiforgalmi társaság egy hárommotoros személyszállító repülőgépe a hegységben lezuhant. 14 utas szörnyethalt, a többi utas megsebesült. A halottak között van egy dr. Rohonczy Elemér nevű magyar állampolgárságu férfi is.

A husvéti nagy tombola 28. száma

Hitler koncentrációs táborba akarta zární gazdasági miniszterét,

mert ez ellenezte a semleges Rajna-öv megszállását

Páris, március 27.
A Marianne című nagy párisi politikai és irodalmi folyóiratban szenzációs cikk jelent meg arról, hogy Hitler milyen puccsal hajtottá végre a Rajna vidék katonai elfoglalását.

A lap értesülése szerint Göringen és Göbbelsen kívül senki nem tudott a készülő puccsról. Alig március 4-én adta ki a rendeletet Hitler hogy Blomberg tábornok hadügyminiszter készüljön el, hogy adott jelre a 17 hadosztály bevonuljon a Rajna-

vidékre. Ugyanakkor értesítették dr. Schacht gazdasági minisztert is, aki azonban ellenszegült a rendeletnek és kijelentette, hogy ez Németország gazdasági összeomlását fogja okozni külföldön és alapjában fog megrendülni a német hitel.

Hitler ekkor azt üzenté dr. Schachtnak, hogy válasszon a miniszteri tárcsa és a koncentrációs tábor között. Így Schacht dr., aki hajlandó volt lemondani a tárcájáról is, visszavonult és teljesítette a parancsot.

Baia-Mare ismét a megyeszékhelyét kéri

Baia Mare, március 27.
A bányaváros úgy látszik még mindig nem nyugodott bele a megyeszékhely ügyébe. Mint az Universul legutóbbi számában olvassuk, egy baia marei bizottság különböző dokumentumokkal felszerelt beadványt juttatott el a kormányhoz és ebben a beadványban ismételtén kéri, hogy a megye székhelye ne Satu Mare, hanem — Baia Mare legyen.

— Baia Mare városa — írja a bizottság — a megye közepén a Gutin természet-

tes védelme alatt van elhelyezve, míg Satu Mare a megye északnyugati szélén.

A továbbiakban a memorandum felsorakoztatja a régi szövegeket, hogy a bányaváros tiszta román lakossága terület középpontja, míg Satu Mare lakosainak nagyrésze „idegen” eredetű...

A beadványban ezenkívül különböző gazdasági és hadászati érvek vannak felsorolva, amelyeket — az Universul közlése szerint — a kormány behatóan tanulmányozni fog.

Itt a lavasz! Tönkrelett arcbőrét rendbe hozza a FLOREAL krém!

Krémek közül használjon FLOREAL krémet, melynek használata 2 héten belül biztos eredményt nyújt. FLOREAL I. számú krém nappalra Floreal puder alá az arc finomítására, üdítésére, bársonysimává és a barázdák eltüntetésére, FLOREAL II. számú krém esteli használatra: szeplő, pattanás, majfoltot, mittesszerek teljes és tökéletes eltüntetésére, ára tételesen 40 lei. Főlerakat: PAP DROGUERIA Oradea, Bdul Regele Ferdinand No. 9.

A köd miatt

Elsüllyedt egy francia gőzös az angol partok mentén

Az utasok egy részét sikerült megmenteni, a többiek sorsáról semmit sem tudnak

London, március 27.
Az angliai vizeken súlyos hajókatasztrófa történt. Egy francia utasszállító hajó Cromwelle közelében elsüllyedt. Egy másik angol hajónak sikerült 7 utast közöttük az elsüllyedt hajó kapitányát kimenteni. Egy

spanyol hajó hat utast mentett meg. Az angliai kikötőkből több hajó indult ki a veszélyben levő utasok kimentésére.

Az eddigi megállapítások szerint a katasztrófát a sűrű köd okozta.

Titokzatos szellemhajó rémíti az Északi Sark babonás eszkimóit

Newyork, március 27.
Az örök jég hírodalmában, a máskülönben nyugodt eszkimók között óriási izgalom uralkodik. Egészen északon, ahová csak a legenyhébb időben mernek behatolni az eszkimók is, egy titokzatos hajó tünt fel. Néhány bátor eszkimó a babona ellenére megközelítette a fantom hajót, amely láthatólag a jég közé van fagyva. Egészen közelébe a titokzatos hajónak nem tudtak jutni az áthatolhatatlan jégtömbök miatt. Így azután a találgatásoknak bőséges alkalmuk volt. Egyesek azt tartják hogy a titokzatos hajó a Bayehimov, amely ezelőtt 4 évvel a jég közé fagyott, személyzetének

azonban sikerült elmenekülnie a veszedelemben forgó hajóról.

Mások szerint a fantom hajó egy ötven évvel ezelőtt eltűnt halászflothahoz tartozik. Annak idején egy halászflotha száz emberrel együtt tényleg eltűnt.

Viszont egy harmadik eszkimó csoport éjnek idején lángokat látott előtörni a hajóból, amely megerősítette a babonás eszkimók előtt azt a feltevést, hogy szellemhajó rémíti az Északi-sark körül lakó embereket.

A kanadai kormány most elhatározta, hogy a jelzett vidékre expedíciót küld, hogy ha tényleg hajótörésről van szó, a hajó veszélyben levő személyzetét megmentse.

Kivágandó és összegyűjtendő

Igazoló szelvény.

Aki 30 szelvényt összegyűjt, az részvehet az új húsvéti tombolán

március 1—március 30

Visszahelyezték állásába a sacuenii tanítónőt

Oradea, március 27.

A bihori tanfelügyelőség felfüggesztette állásától Erdeli Iluczi secueni állami tanítónőt, aki ellen azt a vádat emelték, hogy résztvett Szőke Béla prépost balamarei bucsuja alkalmával rendezett kulturstélyen amely irredenta összejövetel volt és az eseményt követő összejövetelen csárdást táncolt. A fiatal tanítónő felfüggesztése nagy felháborodást váltott ki Baia Mare román társadalmában is, amelynek soraiból többen nyilatkozatot adtak, hogy a tanítónő ellen emelt vádak minden komoly alapot nélkülöznek. Az oradeai tanfelügyelőség a balamarei nyilatkozatok birtokában tegnap visszahelyezte állásába a tanítónőt és ezzel elégtételt szolgáltatott neki.

Bucuresti hírek. Bucurestibe költözött és orvosi rendelőt nyitott (Str. Atena 1), Piata Amzein dr. Franck Sándor, a kiváló galati orvos aki a galati magyar közéletben az orvosi gyakorlat keretein kívül is emberbaráti tevékenységével nagy népszerűsége telt szert. Dr. Frank Sándor, a belső mirigykiválasztás, gyomor- és bélbetegségek, Budapest és Bécsben képzett szakorvos, akinek a személyében a Bucurestiben működő kiváló magyar orvosi kar is nagy segítő társat fog nyerni.

Turistaszerencsétlenség az Alpokban

Bécs, március 27.

Tegnap az osztrák Alpokban borzalmas turistaszerencsétlenség történt. Egy turista csoport sível kirándulást rendezett az egyik magas hegycsúcra. Két síelő azonban megcsuszott és a mélységbe zuhant. Mind a kettőt holtan találták a völgyben.

Elrontott gyomor és az ezzel összefüggő bélzavarok, felluvadás, kellemetlen szájíz, émelygés, bomlokidás, láz, hányás, hasmenés, vagy székszorulás esetében már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány már régóta megállapította, hogy a Ferenc József víz használata a túlsók evés és ivás káros következményeinek igazi jótétemény.

14 éves feleség - 10 éves férj

Belgrad, március 27.

A boszniai Zagradje községben történt a következő feltűnő eset, amely a házasságok történetében páratlan.

Néhány hónappal ezelőtt egy Turbec nevű 50 éves muzulmán gazdálkodó feleségül vett egy 14 éves lányt. Turbec később megállapodást kötött egy másik gazdával, akinek oda akarta adni feleségét bizonyos mennyiségű pénz ellenében. A 14 éves asszony azonban kijelentette hogy ő nem megy a másik emberhez, inkább elszökik. Ugy is lett. Akadt is lovagja egy 10 éves fiú személyében, akit Abdullah Salibasicnek hívnak. Amikor Turbec a vásárt megköthetett a másik gazdálkodóval, a fiatal lány beült a fiúval, akivel együtt is élt. Turbec erre valóperit indított a fiatalasszony ellen. A válás után a 14 éves fiatal asszony és a 10 éves fiú házasságot kötöttek egymással.

2. oldal. „ERDELYI MAGYARISÁG” 1936 március 29.

Május 15-én indul meg a gyorsvonal Oradea és Timisoara között

Vasuti értekezlet Aradon a közlekedés megjavítása érdekében

Arad, március 27.
Arad vasuti állomásán értekezlet volt, amelyen az aradi, timisoarai és oradeai állomásfőnökök, valamint a gazdasági érdekeltségek képviselői vettek részt. Az értekezleten szó volt arról, hogy újabb vonatok beállításával megjavítják a vasuti köz-

lekedést Timisoara, Arad és Oradea között. Az új nyári menetrendnek, amely május 15-én lép életbe, legfontosabb újítása ezen a vonalon az a közvetlen gyorsvonal lesz, amely Timisoaráról Aradon keresztül Oradeára és vissza fog közlekedni.

Két várost elfoglaltak a kínai kommunista csapatok

Rohammal foglalta el a rendőrség a diákok által megszállt egyetemet

Peking, március 27.
A nankingi kormánycsapatok és mintegy 3.000 kínai kommunista katona között heves ütközet volt kedden a Quei-Hoa és a Pao-Teu közti vasutvonalon. A kormánycsapatok visszaverték a vörösöket. Az ütközet ideje alatt Sansi tartomány fővárosában Seiuamban óriási rémület fogta el a lakosságot. Azokat a híreket, hogy a kommunisták elfoglalták Hung-Tung és Ping-Jang-Fu városokat hivatalos helyről is meg-

erősítik. Az ottani európaiak és amerikaiak sorsáról semmit sem tudnak.

Fuchan város egyetemének diákjai már hosszabb ideje japánellenes propagandát folytattak. A japán nagykövetség több ször tiltakozott a diákok magatartása ellen. A kínai egyetemi hallgatók azonban az épületben eltorlaszolták magukat és nem voltak hajlandók távozni. A kínai rendőrség végül rohammal foglalta el az egyetemet és a diákok közül többeket letartóztatt.

Öldöklő mérget lopott két gangsterlány Newyorkban

Tizezer ember elpusztítására elegendő az ellopott mérge

Newyork, március 27.
Két nap óta egész Newyork rémületben van, mert az egyik állami laboratóriumból elloptak két csomagot, a csomagokban cianidmérge van, még pedig annyi, amennyivel 10.000 embert el lehet pusztítani.

A tolvaj két fiatal lány, akik irodájában felkeresték az intézet igazgatóját és amikor azt valami ürüggyel eltávolították,

ellopták a két csomagot. Az egész rendőrség talpon van, de a nyomozás egyelőre holtpontra jutott. Attól tartanak, hogy a két lány egy gangsterbandához tartozik, amelynek kezében a mérge rettentő veszedelmet jelenthet a közre. Az intézet igazgatóját aki ahelyett, hogy gondosan elzárta volna a mérget, kint hagyta heverni durva gondatlanság miatt letartóztatták.

Pár hét leforgása alatt

Husz betörést követett el Satu-Maren egy bandita

A károsulthoz küldte eladni a lopott holmit: ez volt a veszte

Satu Mare, március 27.
A rendőrség elfogta Károlyi Ferenc rovttmultu betörőt aki csak nemrég szabadult ki a fogházból és máris egész sereg apróbb betöréseket követett el a városban. Károlyi Ferenc igen érdekes körülmények között került kézre. Néhány nappal ezelőtt ugyanis betört Kamil Efraim furnirgyáros raktárába, ahonnan 150 darab széklapot vitt el. A betörő egy Ványi István nevű rovttmultu napszámost bízott meg a széklapok értékesítésével de annak elfelejtette megmondani, hogy honnan lopta el a széklapokat. Ványi történetesen a károsult Kamil Efraimnak akarta eladni a tőle lopott tárgyakat és így a rendőrség elcsípte Károlyit.

A rovttmultu betörő kihallgatása során husz lopást ismert be, amelyeket az utóbbi hetekben Satu maren követett el. A legtöbb helyről zsirt, szalonnát, ruhaneműt és élelmiszert vitt el, de Károlyi sorra fosztogatta a helybeli baromfiakat is. Mint kiderült, az elfogott betörő nemesak a városban, de a vidéken is egész sereg lopást követett el. Így többek között Pélesul Mareu, Lazuriban és Oarban sorra fosztogatta a módosabb gazdálkodók házait. A nyomozás során Balázs Pál és Balázs János pelesulmarei cigányok személyében letartóztatták Károlyi tettestársait is. A három betörővel most folytatja le a rendőrség a helyszíni nyomozásokat és annak befejeztével átadják őket az ügyészségnek.

Ami sok évezreden át elrejtett igazság volt

A ptolomeusi világkép sok ezer esztendőn keresztül a renaissanceig uralkodott, bár már a római birodalom fennállásának utolsó két századában is igazságnak tartottak, hogy a föld gömbölyű és a nap körül forog de az akkori elfogult kor szellemének ellenállásán nem volt szabad nyíltan hirdetni az évezredekken át eltojított igazságot.

A huszadik század sok szépet, sok jót és sok rosszat kitermelt a kultúra és a civilizáció javára és kárára, amely az ember szolgálatában áll, de mégsem adta meg a teljes boldogságot és nyugodtságot; sőt minél magasabb fokán állunk a szó szoros értelmében vett kulturának, annál jobban érezzük szenvedéseink keresztül a lét nagy súlyát, amely lassan-lassan felőrli az élet taposó malmában az emberi szervezetet és a betegségeknek hosszú sorozatát teremti meg, ugymint gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbajokat, ideges álmatlanságot, székrekedést és hányásokat.

Az Amerikában nemrég felfedezett, ma már világhírű „Gastro D” sokezer betegnek visszaadta elkopott egészségét, 10-15 éven át tartó gyomor- és bélfekélyeket egy rövid kúra teljesen kigyógyított és a szenvedők ma ismét egészséges emberek társadalom hasznos tagjai lettek.

A csodálatos hatása „Gastro D” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszertár, Bucuresti, Calea Victoriei 124. Vidékre megrendelhető 130 lej utánvét mellett.

Nem drágul a gyufa

Bucuresti, március 27.
Illetékes helyről közlik, hogy a gyufa drágulásáról szóló sajtóhíradások nem felelnek meg a valóságnak. Ezidő szerint a gyufa árának felemeléséről nincsen szó.

Egy jókedvű szenátor

Newyork, március 27.
Rhode Island szenátusában Bronhead szenátor azt a javaslatot terjesztette elő, hogy egy Triesba nevű embernek, aki a világháboruban kitüntette magát, szavazának meg havi 100 dollár életjáradékot. A szenátus minden vita nélkül megszavazta az életjáradékot.

Amikor azonban kifizetésre került a sor, legnagyobb meglepetésre a hóst sehol sem találták. Az ügy ismét csak a szenátus elé került, ahol Bronhead szenátor legnagyobb elképzelésre kijelentette hogy ez a hős nem is létezett, a Triesba név visszafelé olvasva annyit jelent, mint „absent” vagyis hiányzó! Ezzel a „tréfával” azt akarta kimutatni, hogy a szenátus milyen könnyen szavaz meg ismeretlen embereknek életjáradékot.

RÁDIÓMŰSOR

SZOMBAT

Bucuresti: 12: Lemezek. 12,45: Tőzsde. Sport. 12,55: Lemezek. 13,15: Hírek. 13,35: Lemezek. 17: Lemezek. 19,35: Közvetítés az Operából, hírek 22,45: Hírek külföldre. 23: Spanyol zene lemezeken.

Budapest: 7,45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11,20: Felolvasások. 12,10: Nemzeti vízijelzőszolgálat. 13: Déli harangszó, időjárásjelentés. 13,05: Zongora. 13,40: Hírek. 14: Országos Postászenekar. 14,20: Pontos időjelzés. 15,40: Hírek. 17,15: Budapesti Munkásdala. 17,45: Pontos időjelzés. 18: Közvetítés a pénzverdéből. 18,35: Cigányzene. 19,35: Zakariás János előadása. 20: A rádió szalonzenekara. 20,50: Vigjáték-előadás. 22,30: Hírek. 22,50 Hanglemezek. 24: Szalonzene. 1,05: Hírek.

3. oldal

„ERDELYI MAGYARSÁG”

1936. március 29.

A kis boszorkány

- Regény az életből - 38

Bernardina komoly gondolatokba merülve ment tovább. Nem tudott közönyösen a halálra gondolni. Remegni kezdett, ha szébe jutott, hogy halálra ítélték közötti, akik számára nincs kegyelem...

Lehajtott fővel ment végig a folyosón. Mikor szobája elé ért, összereszent. Valaki a nevét szólította:

— Miss Holme...

Visszafordult. A szép Reffoldné volt, aki sápadtan és izgatottan ragadta meg a karját:

— Miss Holme... Most hívtak haza. Férjem rosszul van. Nem merek egyedül hazamenni — úgy félek... Kérem, könyörgöm, jöjjön velem!

Bernardina némán átölelte a szép asszonyt és vele ment.

TIZENHATODIK FEJEZET

Egy nappal előbb még beszélgettek Reffolddal.

— Kis boszorkány — mondta a beteg — semmit el nem felejtettem abból amit mondott. Áldja meg érte az Isten! Milyen nehéz meghalni... És mennyi idő kell hozzá. Istenem milyen soká tart amíg meg tudok halni!

Ez tegnap volt...

És ma már az út végére ért. Elérte, ami után vágyakozott: megajándékozta imádott gonosz feleségét a teljes szabadsággal!

A halottat kivitték a kápolnába. Bernardina ott maradt a szép özvegy mellett, mert Reffoldné félt egyedül... Rimádkodott:

— Nem, nem... ne menjen el kérem... Maradjon velem ma, az Isten szerelmére!

De azért elég nyugodtnak látszott. — Nem is sirt, nem is törődte a kezét. Valóban bámulatraméltó volt az a böles megnyugvás, amellyel sorsába beltörődött...

Együtt virrasztottak éjjelig. Az asszony némán nézett maga elé és nagyon nyugodt volt. Bernardina egy könyvben lapozgatott. Azután ránézett a gyönyörű teremtre, hozzáhajolt és megsimogatta az arcát.

— Szegény asszony — suttogta gyöngőden.

A szánakozásnak erre a hangjára sirni kezdett az asszony:

— Oh, miss Holme... Milyen rossz voltam és hozzá! Egy jó szót nem vesztettem rá! Most már késő... Már nem tehetem jóvá soha... Hogy viselkedtem, milyen részvétlenül... Szórakoztam, mialatt ő szenvedett... Magára hagytam szegényt, ridegen... És most már nem mondhatom meg neki, hogy ez fáj nekem, már nem kérhetem bocsánatát...

Most érezte először, hogy bűnös. A lelkiismeret most szólalt meg benne először.

Későn...

TIZENHETEDIK FEJEZET

Amíg élt, magára hagyta férjét. Most pedig, hogy már kiszenvedett és a halottak nagyon mindegy volt, hová temetik, — a szép asszony nem akarta megengedni, hogy a petershofi kis temetőben pihenjen. — Olyan elhagyottan feküdnék itt — sóhajtott.

Bernardina pedig arra gondolt, hogy nem fog olyan elhagyatottan pihenni a kis petershofi temetőben, mint amilyen elhagyott volt az életben...

Reffoldné azután mégis beltörődött, — hogy az urát Petershofban temessék el. — Bernardina is elkísérte utolsó útjára az árva embert, akinek ő volt egyetlen vigasza, enyhülése gyötrelmes életének végső napjaiban.

4 oldal.

"ERŐELVI MAGYARSÁG"

1936 március 29.

Veszedelemes tűz egy maramuresi fürdőhelyen

Porraégett a vendéglő: 300 ezer lej a kár

Sighet, március 27.

Hatalmas tűz pusztított Costiuión a kies fekvésű maramuresi fürdőhelyen. Özvegy Grünfeld Mózesnének a falu főutcájában levő vendéglőjében éjszakának idején tűz ütött ki, amely olyan rohamosan elhárpózott, hogy pár perc alatt az egész épület hatalmas lángtenger volt. A falu lakossága Solomon Gheorghe csendőrsparancsnak irányítása mellett igyekezett a nagy veszedelembe forgó szomszédos épületeket

megmenteni ami igen nehéz feladat volt, mert mióta a sőbányában beszüntették a munkát, a vízvezetékek sem működnek és így a vízhiány nagyban megnehezítette a munkát. A szomszédos épületeket emberfeletti munkával sikerült megmenteni, de a vendéglő épülete, Grünfeldék lakása az összes melléképületekkel együtt leégett. A kár meghaladja a 300.000 lejt. A tűz okát még nem sikerült megállapítani.

Három hónapig istállóba zárva tartotta öreg édesapját egy lelketlen gazdálkodó

Vagyona elvették és azt mondták róla, hogy nem épelméjű

Baia Mare, március 27.

Nem mindennapi eset tartja izgalomban a baia marei járásban levő Satu Nou de Jos község lakosságát. Pár nappal ezelőtt egy csendőrszolgálat végigjárt a község házait, mert a csendőrségre feljelentés érkezett, hogy több gazdálkodó szűz dohányt rejtget lakásán.

Amikor a csendőrök ifj. Sacui Joan gazdálkodó háza előtt elhaladtak a szomszédok figyelmeztették a járőrt vezető csendőrmestert, hogy alaposan kutassák fel ifj. Sacui házat és nézzenek be az istállóba is.

A csendőrök erre beállítottak a gazdálkodóhoz, de amikor az istállóba be akartak nyitni, ifj. Sacui nem akarta őket engedni. Végül is a csendőrök benyomták az ajtót és ekkor elrettentő látvány tárult előjük.

Az istálló sarkában egy szalmacsomón egy elvadult külsejű ember nyoszorgott.

A szerencsétlen öregember testét rongyokkal foszladozott ing takarta.

A csendőrök az emberroncsban felismerték idősebb Sacui Ioan a fiatal gazdálkodó 65 éves édesapját, akit már hónapok óta nem láttak a községben. A teljesen legyengült öregember elmondotta, hogy fia és menyje január óta az istállóban tartják, mert ráfogták, hogy bolond.

A borzalmas állapotban levő öregember elmondotta, hogy az istálló ajtaját csak kulcstól lehet kinyitni és január 16. óta egy szál ingben fekszik az istállóban, ahova naponta csak egyszer löktek be neki valami ennivalót.

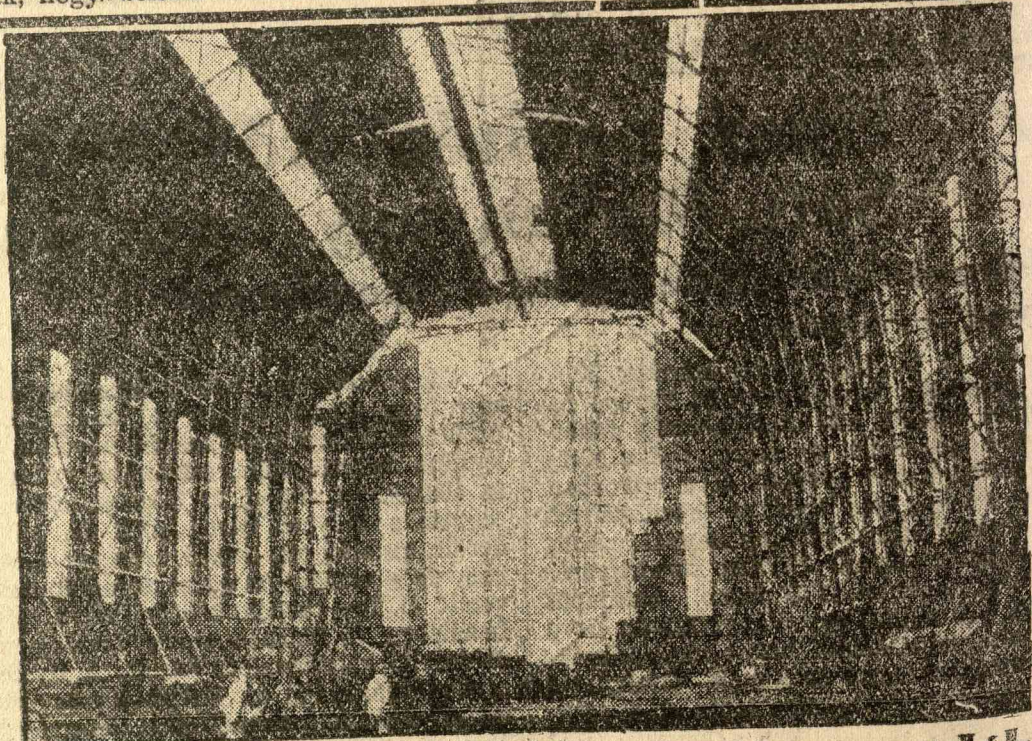
A csendőrség vallatára fogta az embertelen házaspárt. Ifj. Sacui és felesége rövideken mindent bevallottak. Nem tagadták hogy január óta az istállóba bezárva tartották az öreg embert, de azzal védekeznek hogy id. Sacui nem épelméjű és azért zárták be a tehenek közé, nehogy kárt tegyen magában.

Ezzel szemben az öreg ember akinek a viselkedése épelméjű emberre vall, a csendőrség előtt előadta, hogy fia és menyje meg akartak szabadulni tőle és ezért bántak így vele. Ugyanis ő a fia nevére iratta házilyét és gyümölcsösét, de kikötötte, hogy ennek fejében élete végéig köteles őt eltartani. A fiataloknak terhére volt és már évek óta kegyetlenül bántak vele.

A szomszédok is hasonlóképpen vallottak és elmondották, hogy az öreg a fiatalok ütötték-verték.

A csonttá aszott öreg embert gondos ápolás alá vették és most orvossal fogják megvizsgáltatni, hogy beszámítható-e vagy sem.

Az embertelen házaspár ellen ettől függetlenül megindult a bűnvádi eljárás.

Németország készülődései a Rajna-vidéken

Frankfurt mellett a németek óriási hangárokat építenek a hadirepülőgépek számára. Így fest a gyakorlatban Hitler 25 éves békeajánlata...

Irtóhadjárat a lengyel nácik ellen

Feloszlatták szervezeteiket 110 vezetőt letartóztattak

Varsó, március 27.
A lengyel kormány rendeletére az összes lengyelországi sziléziai nemzeti szocialista irodákat feloszlatták. Eddig 110 nemzeti szocialista vezetőt tartóztattak le. A

szervezetek feloszlására azért került sor, mert a sziléziai nemzeti szocialisták azon iparkodtak, hogy visszaesetöljék Sziléziát Németországhoz.

Ítélet az oradeai nyilvánosház tolvajai ügyében

A betörőt két évre, büntársát tíz hónapra ítélték

Oradea, március 27.

A múlt év november 30-án vakmerő betöréses lopás történt az egyik Decsal utcáján éjjeli mulatóban. Ismeretlen tettesek behatoltak a nyilvános házba és Mikas Erzsébet nevű nőtől 34.000 lejű loptak el. A rendőrség a feljelentés alapján bevezette a nyomozást és pár napon belül sikerült is elfognia a tetteseket Horváth Károly 39 éves

mechanikus és Lőrincz László 26 éves mechanikus személyében.

Az ügy ma délelőtt került a helybeli törvényszék elé. A bíróság bebizonyítottan látta Horváth és Lőrincz bűnösségét és az előbbi betöréses lopás miatt két évre, Lőrincz Lászlót pedig mint büntársát és orgazdát 10 hónapra ítélték.

Az elítéltek felmentésért, az ügyész sulyosbításért felelősséget vállalt.

Megdöbbenő gyilkosság Szolnokon

Doronggal verte szét haragosa fejét egy asszony

Szolnok, március 27.

A szolnoki rendőrség letartóztatta Zsidi Bonaventura munkásasszonyt, aki doronggal agyonverte szomszédnőjét, Nagy Bélánét. A két asszony már hosszú ideje rossz viszonyban élt és állandóan fenyegettek egymást.

Tegnap reggel Nagy Béláné kiment a város határában levő birtokára. Amikor a határban járt, hirtelen elébe ugrott Zsidi Bonaventura, aki megleste ellenfelét. Rávetette magát, a földre teperte és egy hatalmas doronggal ütni-verní kezdte. A szeren-

csétlen asszony elkeseredetten védekezett, de végül is elvesztette eszméletét és ekkor haragosa vak dühében teljesen szétverte a fejét. Ezután elmenekült.

Az irtózatossan összetört holttestre a járőrök bukkantak rá. Minthogy a két asszony közötti ellenségeskedésről nagyon sokan tudtak, a gyanu rögtön Zsidi Bonaventura asszonyra irányult, akit hamarosan el is fogtak. A rendőrségen igen cinikusan viselkedett, tettét beismerte és kijelentette, hogy azt nem bánta meg.

Elítélték a Craidorolti albirót, aki tüzoltás közben leszurta a csendőrőrmestert

Satu Mare március 27

A törvényszék Niculescu-Radescu tanácsa ma tárgyalta annak a véres incidensnek az ügyét, amely a múlt év októberében Craidorolti községben történt.

A vádiottak padján Farcas Joan Craidorolti község volt albirája ült, aki ellen az ügyészség hatóság elleni erőszak és sulyos testi sértés miatt emelt vádat.

Mint emlékeztetés, a múlt év október 9-én nagy tűz pusztított Craidorolti községben. Az oltási munkálatokban a satumarei tüzoltóság is részt vett. Amikor a satumarei tüzoltóság autófevőskendője a Crasna partján vizet akart felvenni, Farcas J. községi albiró aki erősen ittas volt, felmászott az autóra és babrálni kezdett a volánnal. Codrea Joan tüzoltó felszólította, hogy szálljon le a gépről, de a részeg ember titileg bántalmazta a tüzoltót. Végül is az időközben odaérkezett csendőrők nagynehezen megfékezték Farcast és bevitték az őrsre.

A csendőrség előtt Farcas nekítámadt az őt kísérő Man Florian csendőrőrmesternek, hirtelen kirántotta annak bajonettjét és mellbeszurta az őrmestert.

Man Florian csendőrőrmestert 20 napig kezelték a helybeli katonakórházban, Farcast pedig letartóztatták, majd két hét

vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték.

A mai főtárgyaláson Farcas Joan kijelentette, hogy annyira ittas volt, hogy semmire sem emlékszik.

Kihallgatták Codrea Joan tüzoltót, valamint Man Florian csendőrőrmestert akik részletesen eladták az incidens lefolyását.

A bíróság mintegy tizenöt tanút hallgatott ki az ügyben. A tanúk nagy része sulyosan terhelő vallomást tett, de több tanu szerint Farcast bevitték a csendőrség udvarára ott összeverték és a bajonettet eközben kapta ki Man őrmester kezéből és így önvédelemből szurta meg a csendőrt.

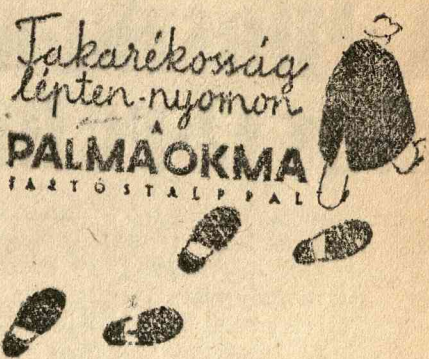
A vád és védőbeszéd után a bíróság Farcas Joant

két hónapi fogságra és 1500 lej pénzbüntetésre ítélte.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítélt és védője dr. Dersidean Joan felmentésért felelősséget vállalt.

Időjárás

Elénk, valószínűleg északnyugatra forduló szél, borulás. Sok helyen eső, esetleg zivatar. A hőmérséklet stílyed.

A PALMA OKMA talp
VIZHATLAN, RUGALMAS ÉS OLCSC
Minden cipőre felszerelhető és annak tartósságát jelentősen emeli.
TARTÓSSÁG TAKARÉKSÁGOT jelent.

Május 1-től olcsóbban lehet szállítani a mezőgazdasági termékeket

Bucuresti, március 27.

A CFR vezérigazgatósága ez év május elsején újból életbelépteti a mérsékelt áruszállítási tarifát, amely elsősorban a mezőgazdasági termékeket tartalmazó csomagok szállítását teszi olcsóbbá. Az ilyen csomagokra vonatkozóan az alábbi rendeletet adta ki a vezérigazgatóság:

A mezőgazdasági termékeket tartalmazó csomagok 5 kilogrammtól 30 kilogrammig (bármilyen távolságra mennek is) díjszabása 25 lej amely mezőgazdasági bélyeggel egyenlíthető ki. Ha a csomag 30 kg-tól 80 kg-ig terjed, 2 db. egyenként 25 lejes mezőgazdasági bélyeg ragasztandó rá.

Tejeskannában szállítandó friss tej 5 kilótól 50 kilóig 1 kilométertől 120 kilométerig terjedő távolságra 15 lej bélyeggel, 121 kilométertől bármilyen nagy távolságra történő szállításánál pedig 25 lejes mezőgazdasági bélyeggel látandó el. De 51 kilótól 60 kilóig, 1-200 kilométerig terjedő szállításánál 2 darab, egyenként 15 lejes bélyeg használandó. Ugyanilyen sulyból de 201 kilométertől bármilyen távolságra 2 darab 25 lejes bélyeg ragasztandó. Az üres tejeskanna díjszabása bármilyen hosszú utra 5-50 kilóig 10 lej bélyegben.

Kétszáz munkás szörnyű katasztrófája

Kalkutta, március 27.

Patna városban borzalmas szerencsétlenség történt, amely kétszáz ember halálát követelte. A város szélén levő iuta gyárban robbanás történt. Az egész épület a benne levő munkásokkal a levegőbe repült. Több mint 200 munkást a robbanás megölt, míg a sebesültek száma szintén meghaladja a kétszázat.

Kődobálók garázdálkodnak Gheorgheniben

Gheorgheni március 27

Eddig még ismeretlen tettesek tegnap éjjel bevették dr. Deutsch ügyvéd lakásának összes ablakait. A dobálók kilós kövekkel zúzták be az ablakokat.

A rendőrség megindította a nyomozást azonban a tettesek nyoma még nem sikerült jutni.

Helyreigazítás. Az Erdélyi Magyarság egyik legutóbbi számában cikket irtunk egy mediási betörésről. E cikkkel kapcsolatban ma levelet intézett hozzánk Wagner Robert és annak megállapítására kér bennünket hogy ő a szóbanforgó ügyben semmiféle vallomást nem tett és semmiféle bizonyíték sem merült fel ellene, annál kevésbé, mert azon a napon ő nem is tartózkodott Mediason. Így az sem felel meg a valóságnak, hogy Wagnert a sighisoarai ügyészség letartóztatta volna.

5. oldal. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1936 március 29.

A Minszki-ügy tárgyalását július 12-re halasztotta a tábla

A múlt év januárjában — mint emlékeztet, — az oradeai rendőrség fogdája-ban meghalt Minszky Lajos 19 éves ifjú-munkás, akit kommunista propaganda gya-nuja alatt tartóztattak le. A boncolás és a búceustii vegyvizsgáló állomás eredmé-nye azt állapította meg, hogy Minszki La-jos halálát tüdőgyulladás okozta.

A táblai főügyészség vádiratot adott ki Viliga Joan komisár, Estegar Elemér, Pál Casile, Frentiu Joan, Malau Du-mitriu, Gale Gheorghe, Creescu Joan, de-tektimek, illetve rendőrök ellen, hivatalos hatalommal való visszaélés címén.

Az ügy tárgyalását tegnapi tüzte ki a tábla Dumitriu-Dobos-Carpineanu taná-csa. A beidézt tanuk közül megjelentek Radovici Constantin szigurancafonok, Che-rebetiu Ciprian, a büntügyi osztály főnöke, valamint több rendőrtiszt és rendőr, továb-ba Turturescu Tiberiu ezredes, volt oradeai vezérkari főnök és Popa kapitány.

A vádat Jonescu helyettes főügyész képviselte, a magánvádat pedig Filip Jus-tin ügyvéd. A védelmet dr Sangeorgeanu Sofronie ügyvéd látta el.

A tárgyalás megnyitása után Filip Justin ügyvéd a magánvadás képviselőjében egy egész sereg politikai fogoly tanukénti beidézését kérte. A magánvadás által beje-lentett tanuk a következők:

Popa Emil, Major László, Gyárfás

Győző, a doftanai fegyházból, Brüll József Adler Lajos a targu-ocnai fegyházból, Schön Márkus, Pauker Anna, a sibiui had-bíróság börtönéből. Maraci Margareta, Kap-ner Sára, Micolcan Pál, Rangecz Eva, Bluma Erich, Korn Berta, a devai börtön-ből.

Kérte továbbá a magánvadás a követ-kező oradeai tanuk beidézését. Roth Kata-lin, Toporcel György, Bangos Pál, Varga György, Talca Lajos, Klein Simon.

Jonescu főügyész felszólalásában kije-lentette, hogy bár a vádat elsősorban ő kép-viseli és nem a magánvadás, mégis a táb-lai tanács belátására bizza, hogy elrende-lje a bejelentett tanuk beidézését, vagy sem. Mindenesetre, ha a tábla helyt ad a magán-vadás kérésének, hosszabb határidőt kell ki-tűzni, mert a rabszállító vonat a "dúba" csak egyszer közlekedik egy hónapban és így időbe telik, amíg a börtönökből ide tud-ják szállítani a tanuként bejelentett fog-lyokat.

Dr Sangeorganu védő ellenezte a ma-gánvadás által bejelentett tanuk beidézését, miután a magánvadás nem körvonalazta, hogy mit akar bizonyítani a tanukkal?

Ezután a táblai tanács visszavonult, majd Matei Dumitriu elnök közölte, hogy a tábla július 12-re halasztotta a tárgya-lást és elrendelte az összes bejelentett ta-nuk beidézését, illetve elővezetését

A biztosító társaságok reformja Ausztriában

Az osztrák kormány a tegnapi mi-nisztertanácsan elhatározta az Ausztria te-rületén működő biztosító társaságok re-formját. Ma már megjelent a hivatalos ér-tesítés is, amelyből kiderül, hogy a kor-mány a biztosító társaságoknál a prémiák tartalekának fedezetét oly módon akarja biztosítani, hogy azok, akik a társaságok-nál mint biztosítottak vannak érdekelve, — feltétlenül védelemben részesüljenek. Az osztrák kormány összesen négy rendeletben szabályozza a biztosító társaságok műkö-dését.

Az egyik rendelet a biztosító társasá-gok személyi terheinek könnyítéséről szól. E rendelet szerint minden kollektív és egyéni szerződés, melyet a biztosító társa-ságok igazgatóikkal vagy alkalmazottaikkal kötöttek, 1936 június 30-án megszűnik. A másik rendelet egy biztosítási alap létesí-tését írja elő. Ennek az alaphoz az elnö-kén és alelnökén kívül hét tagja lesz, aki-ket a kormány nevez ki minden fizetség nélkül. A harmadik rendelet a biztosítás terén követendő eljárásokra vonatkozik, a negyedik pedig az életbiztosítási prémiák tartalekait helyezi nagyobb ellenőrzés alá.

Az óriási feltűnést keltő rendelkezések kel kapcsolatban a Magyar Távirati Iroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

Bécs, március 26.

A szövetségi kormány ma hivatalos közleményben bejelenti a biztosításügy messzemenő reformját. Az új rendezést az tette sürgősen szükségessé, hogy egy hó-nappal ezelőtt, amikor új igazgató került a Phönix életbiztosító élére, megállapították, hogy zavarok vannak a biztosítástechnika ügyvitelben. Ennélfogva szükségesnek tar-tották az egész biztosítási rendszer újá-szervezését. A minisztertanács elhatározta, hogy bevezeti a díjtartalekről készült ki-mutatás rendszerét. Ezt a kimutatást ál-lami felügyeleti hatóság ellenőrzi.

A kimutatásban feltüntetik az egyes biztosítótársaságokat, továbbá azokat az értékpapirokat, és egyéb vagyontárgyakat, amelyek a díjtartalekokat alkotják. A biz-tosító társaságok csak az állami felügyeleti hatóság beleegyezésével rendelkezhetnek

ezekről az értéktárgyakról. Az igazgatók-nak a társaságokkal kötött külön szerző-déseit felbontották jelentették ki. A biz-tosító társaságoknak az alkalmazottakkal kötött kollektív szerződéseit újakkal he-lyettesítik. A biztosításügy reformjáról szóló törvény értelmében biztosítási alapot létesítenek. Az alapba valamennyi biztosító társaság befizet bizonyos összeget és a díj-tartalekokban mutatkozó esetleges hiányo-kat ebből az alaphoz pótolják majd.

A Phönix részére az osztrák kormány kétszázötven millió schillinget bocsátott rendelkezésre. Az Ausztriában történt ese-mények és intézkedések a Phönix román-iai üzletét és a romániai biztosított fele-ket természetesen nem érintik.

SZÍNHÁZ

Utolsó előadások. Szabadkai igazgató hétfőn este fejezi be Oradeán a második ciklust és az utolsó napokban még egy operát ujdonságot fog bemutatni a társu-at. De színre kerülnek még az eddigi nagy si-kert aratott darabok is olcsó helyárrakkal. Reprize lesz még az Utolsó Verebély lány-nak, tehát az utolsó hét műsora a követke-zőképpen alakul ki:

Szombaton délután 4 órákor: Házasság. Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délelőtt 11 órákor 13 és 23 lejes helyárrakkal: Gül Baba. Operett

Vasárnap délután 3 órákor olcsó hely árrakkal: Az utolsó Verebély lány.

Vasárnap délután 6 órákor: Román elő-adás.

Vasárnap 9 órákor rendes helyárrakkal Tábóri Emil igen mulatságos vig operettjé-nek a Kő csónkért Feleségnek lesz bemu-tató előadása.

Hétfőn két előadás lesz, délután 5 óra kor olcsó helyárrakkal a Csunya leány ope-ret, este 9 órákor rendes helyárrakkal bu-csu előadásban a Meltóságos asszony, ez lesz a második ciklus utolsó előadása

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére ke-resünk az ország minden városában és kö-zségében megbízható ügyes egyéneket. Aján-latot kérünk a kiadóhivatalhoz intézni.

Keddtől „Vigözvegy” a Tivoliban

Mozgósínházak műsora

Apolló: Feltékenység.
Fórum: Az élet lángja.
Heiman: Harry Piel.

APRÓHIRDETESEK

Allando olvaso ne hasznalja ki a hirdetes tomba a sze venyeket!

PÓSTÁ

Árvácska jeligere levél van a kiadó-hivatalban.

ÁLLÁS

Mindenest, ki főzéshez ért, felteszek. Extra csemegeízlet, Regele Ferdinand 67.

4834

Kerestetik azonnalra keresztény un házhoz csakis ügyes, értelmes jólelkű leány házi dolgra. Megbecsüljük. Cim: Patria könyvüzletben Reg. Ferdinand.

4835

Kifutó fiu felvétetik zonnalra. Kemény, str. Maresal Prezan 4.

4836

Leépitett városi vagy üzemi tisztviselő alkalmi cikk terjesztésére felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

4837

Kereselek azonnali belépésre mindenest, jó bizonyítvánnyal. Rosenfeld A. Jancu 13.

4831

Kereselek azonnali alkalmazásra reklam és kirakatszakmában jártas bevezetett helyi ügynököt. Salamon Ferenc elektrome-chanikus, Strada Astra no. 1.

4833

Jómegjelenésű intelligens ügynök fix fizetéssel es percenttel felvétetik. Irásbeli ajánlatot a kiadóhivatal továbbít Allando alkalmazás jeligere.

4824

Elsőrendű nagy munkást felvesz ifj. Erdős férfisabó. Bul. Reg. Ferdinand 7.

4839

Tűzőnő, ragasztónő, férfi aljamunkás felvétetik. Kovács cipőüzem, Str. Rima-nóczy 8.

4838

VÉTEL-ELADÁS

Tavaszi kosztum komple seimpek s férfi szövetek nagyméretű maradékokban érkez-tek. Trenchkot anyagok nagy választékban Ep. Pavel 27.

4595

Biciklit jókarban megvételre ker-sek. Cimet árral a kiadóha kérek.

4685

Magánház nagy telekkel Ocna Mure-suhui belvárosában eladó. Értekezni lehet dr. Hunwald Ernő ügyvédnél Ocna Mure-sului.

4776

Valódi márvány billiárd asztal, korona és parafa dugaszoló gép használt állapot-ban eladó. Érdeklődők forduljanak: Vészi hirlapiroda, Marghita.

4801

Eladók férfi ruhák, női ruhák, női cipők, nagyon jó karban. Cim a kiadóban.

Eladó fotel garnitúra, antik asztal, ülő kád, gobelin képek. Str. Bisericii 9.

4822

Husvételra szép mintájú falvédők és áll-vány papírok érkeztek Pásztor Ede papir-áruházába. Piata Mihai Viteazul 4.

Fagyaltos gép és 4 fagyaltos kocsu el-adó. Értekezni Dell,Ortó cégnél, Piata Mi-hai Viteazul.

4845

Gyönyörű szép Fönix palma eladó. — Parcul Eminescu 34.

4841

LAKÁS

Kiadó májusra Str. Episcopul Radu 5 sz. házban (Itélőtáblához közel) 2 szobás, konyhás, csinos lakás, toilette, vízvezeték bent. Értekezni dr. Lőrincz ügyvédnél, Bul. Reg. Ferdinand 13.

4302

PÁSZTOR-NYOMDA ORADEA

Telefon: 380.

6 oldal.

„ERDELYI MAGYARSÁG”

1936 március 29.